

## *Inleiding Gerard Nieuwenhuis namens het Comité 4/5 mei*

Ook dit jaar hebben we, net als afgelopen jaar, te maken met corona-beperkingen en moeten we improviseren om de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog te herdenken. Wij doen dat in kleine kring. Gelukkig is de familie Van Zanten vertegenwoordigd via mevrouw Pronk- van Zanten en mevrouw Bruning-van Zanten en hun partners. Ook welkom aan burgemeester Jan Kottelenberg, de kinderen die een bijdrage leveren aan deze herdenking en ik ben ook blij met wederom de deelname van trompettist Els de Vries.

Bijzonder welkom aan Lieke en Wouter Vervoorn, dochter en kleinzoon van Hans Vervoorn, lid van de verzetsgroep van Johannes van Zanten. Zij gaven een paar dagen geleden door dat ze vandaag hier sowieso een bloemstuk gingen leggen. Het uitgangspunt is een beperkt aantal deelnemers vandaag, maar daarbij heb ik aangegeven dat we graag een uitzondering voor ze maken, waardoor ze het leggen van een bloemstuk kunnen doen tijdens deze herdenking.

I know that our dear friends from the UK will follow the online presentation of this commemoration. Therefore my best wishes to them. As Phil Spring wrote last year “There is such a strong bond between us as a result of what happened in September 1944 which no virus can break“. I am sure as soon as possible they will join our commemoration and we are looking forward to meet them again.

Het afgelopen weekend las ik het boek “De andere wereld” van Rijk Arends uit Opheusden. Hij beschrijft hoe de familie Frank uit Ochten werd afgevoerd naar kamp Vught. Hij vertelt het verhaal over dochter Betty Frank wat zij mogelijk allemaal heeft meegemaakt in dat kamp. Een indrukwekkend verhaal. Uiteindelijk is de hele familie Frank afgevoerd naar kamp Sobibor, waar ze om het leven zijn gebracht.

Het doel van het schrijven van dit boek, zegt Rijk Arends, is om door te geven wat Betty zelf nooit heeft kunnen vertellen, zodat we haar en haar familie nooit zullen vergeten.

Opdat wij nooit vergeten, daarom zijn we hier elk jaar weer bijeen op deze locatie bij het graf van Johannes van Zanten. Hij heeft actief voor de vrijheid gestreden en dat met zijn leven moeten bekopen.

Op 2 december 1944 werd hij gefusilleerd op de Willem III kazerne te Apeldoorn. Nooit zullen we hem en al die andere slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, zoals Betty Frank, vergeten.

Laten we ons juist nu realiseren dat leven in vrijheid en zonder beperkingen niet vanzelfsprekend is, hoewel de huidige situatie natuurlijk op geen enkele wijze vergelijkbaar is met 1940-1945.

Het blijven herdenken van alle slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog vinden we van groot belang. Hopelijk kunnen we dat volgend jaar weer doen met nog meer schoolkinderen, het koor en de fanfare, eregasten uit binnen- en buitenland en last but not least ook met veel inwoners van Kesteren.

### *Programma van de ceremonie*

We beginnen het programma met bijdragen van de kinderen. Achtereenvolgens gaan een gedicht voordragen: Tim en Juul, achterkleinkinderen van Johannes van Zanten. En daarna: Sanne, Esmee en Livia.

Ik mag nu een bijdrage aankondigen van mevrouw Bruning van Zanten. Hoewel er maar weinig kinderen aanwezig zijn richt zij zich met name op kinderen, maar ik weet zeker dat haar boodschap ook net zo belangrijk is voor volwassenen en ik geef haar zo dadelijk dan ook graag het woord. Na mevrouw Bruning volgt een toespraak van burgemeester Kottelenberg namens de gemeente Neder-Betuwe.

Na de bijdrage van de burgemeester volgt de taptoe en twee minuten stilte. Aansluitend speelt Els de Vries een couplet van het Wilhelmus.

Kransen worden gelegd door de burgemeester namens de gemeente en daarna wordt een krans gelegd namens het 4/5 mei comité van Kesteren, vervolgens wordt een bloemstuk gelegd door de familie van Zanten en door de familie Vervoorn. Daarna brengen de aanwezige kinderen een bloemenhulde.

\*\*\*

### *Oorlogsslachtoffers Van Vlaanderen en van de Wetering*

Ten slotte gaan we zo dadelijk een bloemstuk leggen bij de graven van Willem van Vlaanderen en Frederik van de Wetering. Zij waren ook slachtoffer van de Tweede Wereldoorlog.

Willem van Vlaanderen heeft bij de evacuatie in september 1944 zijn huis in Kesteren met grote spoed moeten verlaten. Begin maart 1945 ging hij samen met zijn neven Willem en Frederik van de Wetering terug naar zijn huis. Daarvoor had hij toestemming van de NSB-burgemeester van Maurik, De Moree.

Kesteren en omgeving was echter nog steeds verboden gebied: Sperrgebiet. Ze werden door Hollandse SS-ers opgepakt en op 6 maart 1945 werden ze op last van Hauptsturmführer Bartsch gefusilleerd. Zij waren dus slachtoffer van Hollandse SS-ers in de Betuwe.

Hiermee wordt de herdenking bij het graf van Johannes van Zanten afgesloten. Iedereen wordt bedankt voor de bijdrage hieraan. Vanavond is deze herdenking online beschikbaar voor iedereen op het YouTube kanaal van de gemeente. Zoals eerder aangegeven zijn hopelijk volgend jaar weer vele belangstellenden op deze locatie bij deze herdenking aanwezig.

Mag ik nu burgemeester Kottelenberg en Marieke van Zanten verzoeken om een bloemstuk te gaan leggen op de graven van Willem van Vlaanderen en Frederik van de Wetering, die hier op deze begraafplaats begraven liggen.